

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про захист рослин

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, N 50-51, ст.310)

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами

N 1628-IV ([1628-15](#)) від 18.03.2004, ВВР, 2004, N 26, ст.362

N 3370-IV ([3370-15](#)) від 19.01.2006, ВВР, 2006, N 22, ст.184

N 141-V ([141-16](#)) від 14.09.2006, ВВР, 2006, N 43, ст.420

N 107-VI ([107-17](#)) від 28.12.2007, ВВР, 2008, N 5-6, N 7-8, ст.78

- зміни діють по 31 грудня 2008 року }

{ Додатково див. Рішення Конституційного Суду N 10-рп/2008 ([v010p710-08](#)) від 22.05.2008 }

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами

N 3042-VI ([3042-17](#)) від 17.02.2011, ВВР, 2011, N 37, ст.372

N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012, ВВР, 2014, N 6-7, ст.80

N 1166-VII ([1166-18](#)) від 27.03.2014, ВВР, 2014, N 20-21, ст.745

N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014, ВВР, 2014, N 23, ст.873

N 76-VIII ([76-19](#)) від 28.12.2014, ВВР, 2015, N 6, ст.40

N 77-VIII ([77-19](#)) від 28.12.2014, ВВР, 2015, N 11, ст.75

N 191-VIII ([191-19](#)) від 12.02.2015, ВВР, 2015, N 21, ст.133 }

{ У тексті Закону слова "Державна міжвідомча комісія України у справах випробувань і реєстрації засобів захисту та регуляторів росту рослин і добрив (Укрдержжхімкомісія)" та "органи охорони навколишнього природного середовища" в усіх відмінках замінено словами "спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища"; слова "Міністерство агропромислового комплексу України" в усіх відмінках замінено словами "спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань аграрної політики" згідно із Законом N 1628-IV ([1628-15](#)) від 18.03.2004 }

{ У тексті Закону слова "спеціально уповноважені органи виконавчої влади у сфері захисту рослин" в усіх відмінках замінено словами "центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин" у відповідному відмінку згідно із Законом N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

Цей Закон регулює правовідносини, пов'язані із захистом рослин сільськогосподарського та іншого призначення, багаторічних і лісових насаджень, дерев, чагарників, рослинності закритого ґрунту, продукції рослинного походження від шкідників, хвороб та

бур'янів, визначає права і обов'язки підприємств, установ, організацій усіх форм власності та громадян, повноваження органів виконавчої влади і посадових осіб у цій сфері.

Розділ I **ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

захист рослин - комплекс заходів, спрямованих на зменшення втрат урожаю та запобігання погіршенню стану рослин сільськогосподарського та іншого призначення, багаторічних і лісових насаджень, дерев, чагарників, рослинності закритого ґрунту, продукції рослинного походження через шкідників, хвороби і бур'яни;

шкідники - види тварин (комахи, кліщі, мікроорганізми, нематоди, гризуни), здатні заподіяти шкоду рослинам, чагарникам, деревам, продукції рослинного походження, збитки від якої економічно доцільно відвернути; { Абзац третій статті 1 в редакції Закону N 3042-VI ([3042-17](#)) від 17.02.2011 }

хвороби - порушення нормального обміну речовин у рослині під впливом фітопатогенів (віруси, бактерії, гриби) або несприятливих умов середовища;

бур'яни - небажана рослинність в угіддях, посівах, насадженнях культурних рослин, яка конкурує з ними за світло, воду, поживні речовини, а також сприяє поширенню шкідників та хвороб;

шкідливі організми - шкідники, збудники хвороб і бур'яни;

особливий режим захисту рослин - особливий правовий режим діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, спрямований на локалізацію і ліквідацію особливо небезпечних шкідників і хвороб у межах населеного пункту, району, області, кількох областей;

фітосанітарний стан - сукупність шкідливих організмів, рівень їх чисельності, інтенсивності розвитку та потенційної загрози;

фітосанітарна діагностика - принципи, методи, ознаки, технічні засоби, за допомогою яких визначаються види комах, кліщів, нематод, гризунів, бур'янів та хвороби рослин;

прогноз - передбачення рівня поширення та розвитку комах, кліщів, нематод, гризунів, бур'янів і хвороб рослин;

методи захисту рослин - способи, за допомогою яких здійснюється захист рослин (організаційно-господарські, агротехнічні, селекційні, фізичні, біологічні, хімічні та інші);

інтегрований захист рослин - комплексне застосування методів для довгострокового регулювання розвитку та поширення шкідливих організмів до невідчутного господарського рівня на основі прогнозу, економічних порогів шкодочинності, дії корисних організмів, енергозберігаючих та природоохоронних технологій, які забезпечують надійний захист рослин і екологічну рівновагу довкілля;

засоби захисту рослин - препарати, які вміщують одну або декілька діючих речовин і використовуються з метою захисту рослини або продукції рослинництва від шкідливих організмів та знищення небажаних рослин або окремих частин рослин; (Абзац тринадцятий статті 1 в редакції Закону N 1628-IV ([1628-15](#)) від 18.03.2004)

регламенти зберігання, транспортування, застосування та торгівлі засобами захисту рослин - сукупність вимог до зберігання, транспортування, застосування та торгівлі засобами захисту рослин; { Абзац чотирнадцятий статті 1 в редакції Закону N 3042-VI ([3042-17](#)) від 17.02.2011 }

{ Абзац п'ятнадцятий статті 1 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

{ Абзац шістнадцятий статті 1 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

{ Абзац сімнадцятий статті 1 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

ринковий нагляд - постійне спостереження за відповідністю сільськогосподарської продукції та сировини рослинного походження, введених в обіг, технічним регламентам, повнотою і достовірністю інформації про таку продукцію. { Статтю 1 доповнено абзацом вісімнадцятим згідно із Законом N 3042-VI ([3042-17](#)) від 17.02.2011 }

Стаття 2. Законодавство України про захист рослин

Відносини у сфері захисту рослин регулюються цим Законом, законами України "Про пестициди і агрохімікати" ([86/95-ВР](#)), "Про карантин рослин" ([3348-12](#)), іншими нормативно-правовими актами.

Розділ II **ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗАХИСТУ РОСЛИН**

Стаття 3. Основні принципи державної політики у сфері захисту рослин

Основними принципами державної політики у сфері захисту рослин є:

формування єдиної державної політики у сфері захисту рослин;

здійснення державного контролю за захистом рослин;

визначення доцільності здійснення заходів щодо захисту рослин;

пріоритетність застосування інтегрованих та інших екологічно безпечних заходів щодо захисту рослин;

гарантування безпеки здоров'я людини та охорони довкілля при здійсненні заходів щодо захисту рослин.

Стаття 4. Основні вимоги щодо захисту рослин

Основними вимогами щодо захисту рослин є:

додержання технології вирощування рослин сільськогосподарського та іншого призначення, багаторічних і лісових насаджень, дерев, чагарників, рослинності закритого ґрунту;

екологічне та економічне обґрунтування доцільності захисту рослин від шкідливих організмів;

обов'язковість здійснення заходів щодо захисту рослин підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та громадянами, діяльність яких пов'язана з користуванням землею, лісом, водними об'єктами, вирощуванням рослин сільськогосподарського та іншого призначення, багаторічних і лісових насаджень, дерев, чагарників, рослинності закритого ґрунту, а також реалізацією, переробкою, зберіганням і використанням рослин та продукції рослинного походження;

суворе додержання регламентів зберігання, транспортування, торгівлі та застосування засобів захисту рослин; { Абзац п'ятий статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3042-VI ([3042-17](#)) від 17.02.2011 }

збереження корисної флори і фауни;

недопущення пошкодження рослин, погіршення їх стану та забруднення продукції рослинного походження і довкілля засобами захисту рослин.

Стаття 5. Фітосанітарна діагностика, нагляд та прогноз розвитку і поширення шкідливих організмів

Фітосанітарна діагностика та нагляд за розвитком, поширенням і шкодочинністю шкідливих організмів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин.

Нагляд за фітосанітарним станом угідь, посівів, насаджень, рослинності закритого ґрунту здійснюють підприємства, установи, організації усіх форм власності та громадяни, діяльність яких пов'язана з користуванням землею, лісом, водними об'єктами, вирощуванням рослин сільськогосподарського та іншого призначення, багаторічних і лісових насаджень, дерев, чагарників, рослинності закритого ґрунту, а також реалізацією, переробкою, зберіганням і використанням рослин та продукції рослинного походження;

Прогноз розвитку і поширення шкідливих організмів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин, разом із науково-дослідними установами.

Стаття 6. Основні завдання державного контролю у сфері захисту рослин

Основними завданнями державного контролю у сфері захисту рослин є:

організація обстеження сільськогосподарських та інших угідь, посівів, насаджень, рослинності закритого ґрунту, розробка прогнозів, виявлення і своєчасне інформування про наявність і розвиток шкідників та хвороб рослин, а також бур'янів;

проведення підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та громадянами, діяльність яких пов'язана із захистом рослин, систематичних обстежень угідь, посівів, насаджень, рослинності закритого ґрунту, а також продукції рослинного походження на заселеність та зараження їх шкідливими організмами;

запобігання масовому розмноженню та поширенню шкідливих організмів;

своєчасне здійснення рекомендованих заходів щодо захисту рослин, додержання підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та громадянами встановлених регламентів застосування засобів захисту рослин; (Абзац п'ятий статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1628-IV ([1628-15](#)) від 18.03.2004)

своєчасне проведення профілактичних та винищувальних заходів щодо боротьби з шкідниками у місцях зберігання запасів продукції рослинного походження.

{ Абзац сьомий статті 6 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

Стаття 7. Органи, що здійснюють державну політику у сфері захисту рослин

Державна політика у сфері захисту рослин здійснюється Кабінетом Міністрів України, Урядом Автономної Республіки Крим, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а також центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері карантину рослин, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин. *{ Стаття 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }*

Стаття 8. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері захисту рослин

До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері захисту рослин належить:

здійснення державної політики;

{ Абзац третій статті 8 виключено на підставі Закону N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

забезпечення розроблення і виконання загальнодержавних і міждержавних цільових програм із захисту рослин;

запровадження на території України особливого режиму захисту рослин у разі масового розвитку і поширення особливо небезпечних шкідливих організмів;

керівництво зовнішніми зв'язками України;

виконання інших функцій відповідно до законів України.

Стаття 9. Повноваження місцевих органів виконавчої влади у сфері захисту рослин

До повноважень місцевих органів виконавчої влади у сфері захисту рослин належить:

здійснення контролю за проведенням підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та громадянами заходів щодо захисту рослин і сприяння державним фітосанітарним інспекторам у виконанні ними службових обов'язків; { Абзац другий статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

створення надзвичайних комісій із боротьби з особливо небезпечними шкідливими організмами у разі масового їх розмноження і поширення;

запровадження у межах компетенції особливого режиму захисту рослин на період масового розвитку і поширення особливо небезпечних шкідливих організмів.

Стаття 10. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері захисту рослин

Органи місцевого самоврядування здійснюють повноваження у сфері захисту рослин відповідно до Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" ([280/97-ВР](#)).

Стаття 11. Посадові особи, які забезпечують здійснення повноважень у сфері захисту рослин

Здійснення повноважень у сфері захисту рослин покладається на Головного державного фітосанітарного інспектора України, головних державних фітосанітарних інспекторів в Автономній Республіці Крим, областях, їх заступників і державних фітосанітарних інспекторів. { Стаття 11 із змінами, внесеними згідно із Законами N 1628-IV ([1628-15](#)) від 18.03.2004, N 141-V ([141-16](#)) від 14.09.2006; в редакції Закону N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

Стаття 12. Компетенція центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері захисту рослин, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері захисту рослин, належить:

здійснення нормативно-правового забезпечення у сфері захисту рослин;

організація впровадження екологічно безпечних для людини і довкілля методів та заходів щодо захисту рослин;

участь у розробленні загальнодержавних і міждержавних цільових програм захисту рослин;

організація розроблення регіональних цільових програм захисту рослин;

вирішення інших питань, визначених законами України та покладеними на нього актами Президента України.

До компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин, належить:

упровадження інтегрованої системи захисту рослин;

{ Абзац третій частини другої статті 12 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

здійснення державного контролю за своєчасним проведенням підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та громадянами заходів щодо захисту рослин, додержанням регламентів застосування засобів захисту рослин; { Абзац четвертий частини другої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

{ Абзац п'ятий частини другої статті 12 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

участь у впровадженні у практику захисту рослин досягнень науки, техніки та екологічно безпечних для людини і довкілля методів та заходів щодо захисту рослин;

здійснення державного контролю за відповідністю встановленим законодавством вимогам щодо якості засобів захисту рослин, у тому числі пестицидів, які завозяться в Україну, а також за додержанням регламентів їх застосування; { Абзац сьомий частини другої статті 12 в редакції Закону N 191-VIII ([191-19](#)) від 12.02.2015 }

{ Абзац восьмий частини другої статті 12 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

вирішення інших питань, визначених законами України та покладених на нього актами Президента України.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин, провадить свою діяльність разом з іншими центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

{ Частина четверту статті 12 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

{ Стаття 12 із змінами, внесеними згідно із Законами N 1628-IV ([1628-15](#)) від 18.03.2004, N 3370-IV ([3370-15](#)) від 19.01.2006, N 141-V ([141-16](#)) від 14.09.2006, N 3042-VI ([3042-17](#)) від 17.02.2011; в редакції Закону N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

{ Статтю 13 виключено на підставі Закону N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

Стаття 14. Порядок запровадження особливого режиму захисту рослин

Особливий режим захисту рослин вводиться на території населеного пункту, району, області, декількох областей у разі масового розвитку і поширення особливо небезпечних шкідливих організмів і потреби в додаткових заходах та ресурсах щодо їх локалізації і ліквідації.

У разі масового розвитку і поширення особливо небезпечних шкідливих організмів головні державні фітосанітарні інспектори (або їх заступники) упродовж однієї доби після

виявлення масового поширення особливо небезпечних шкідливих організмів вносять подання про запровадження особливого режиму захисту рослин до відповідного органу місцевого самоврядування, місцевого органу виконавчої влади або Кабінету Міністрів України. { Частина друга статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

Територія особливого режиму захисту рослин встановлюється у межах населеного пункту, району, області відповідним органом місцевого самоврядування чи місцевим органом виконавчої влади, а в межах кількох областей - Кабінетом Міністрів України.

Орган, який прийняв рішення про запровадження або зняття особливого режиму захисту рослин, негайно повідомляє про це підприємства, установи та організації, розташовані на відповідній території, і громадян, які проживають на цій території.

У рішенні про запровадження особливого режиму захисту рослин зазначаються:

обставини, що спричинили запровадження особливого режиму захисту рослин;

межі території, на якій запроваджується особливий режим захисту рослин;

період, на який запроваджується особливий режим захисту рослин;

перелік особливо небезпечних шкідливих організмів та заходи щодо їх локалізації і ліквідації.

Стаття 15. Заходи, що здійснюються на території з особливим режимом захисту рослин

На території з особливим режимом захисту рослин здійснюються такі заходи:

знешкодження особливо небезпечних шкідливих організмів;

залучення та використання державних ресурсів (наукових, матеріальних тощо), а також ресурсів підприємств, установ, організацій усіх форм власності та громадян для локалізації і ліквідації особливо небезпечних шкідливих організмів з попереднім відшкодуванням їм понесених ними витрат;

інші заходи.

Стаття 16. Права Головного державного фітосанітарного інспектора України, головних державних фітосанітарних інспекторів та державних фітосанітарних інспекторів { Назва статті 16 в редакції Закону N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

Головний державний фітосанітарний інспектор України, головні державні фітосанітарні інспектори та державні фітосанітарні інспектори мають право: { Абзац перший частини першої статті 16 в редакції Закону N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

вимагати від підприємств, установ, організацій усіх форм власності та громадян, діяльність яких пов'язана із захистом рослин, додержання законодавства про захист рослин;

безперешкодно відвідувати підприємства, установи, організації усіх форм власності та громадян, діяльність яких пов'язана з користуванням землею, лісом, водними об'єктами,

виращуванням рослин сільськогосподарського та іншого призначення, багаторічних і лісових насаджень, дерев, чагарників, рослинності закритого ґрунту, а також з реалізацією, переробкою, зберіганням і використанням рослин та сільськогосподарської продукції і сировини рослинного походження, з метою перевірки додержання законодавства про захист рослин та в установленому порядку відбирати зразки ґрунту, води, насіння, рослин, сільськогосподарської продукції і сировини рослинного походження та інших матеріалів для проведення фітосанітарної діагностики; { Абзац третій частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

обмежувати, тимчасово забороняти або припиняти діяльність підприємств, установ, організацій усіх форм власності та громадян у разі порушення ними вимог технології та нормативно-правових актів з питань захисту рослин;

визначати і регулювати обсяги робіт, пов'язаних із захистом рослин, відповідно до фітосанітарного стану;

забороняти реалізацію засобів захисту рослин, які не відповідають вимогам щодо їх якості;

вимагати відсторонення від робіт осіб, діяльність яких безпосередньо пов'язана з транспортуванням, зберіганням, застосуванням та торгівлею засобами захисту рослин, а також працівників підприємств, установ та організацій усіх форм власності, фізичних осіб - підприємців, що організують виконання таких робіт, які не мають допуску та посвідчення на право проведення робіт, пов'язаних з транспортуванням, зберіганням, застосуванням та торгівлею засобами захисту рослин;

погоджувати (засвідчувати) санітарні паспорти на складські приміщення для зберігання та торгівлі засобами захисту рослин у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері захисту рослин; { Абзац восьмий частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

одержувати від міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій усіх форм власності та громадян необхідну інформацію з питань захисту рослин;

видавати обов'язкові для виконання розпорядження (приписи) про проведення підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та громадянами профілактичних і винищувальних заходів щодо захисту рослин;

{ Абзац одинадцятий частини першої статті 16 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

{ Абзац дванадцятий частини першої статті 16 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

{ Абзац тринадцятий частини першої статті 16 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

{ Абзац чотирнадцятий частини першої статті 16 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

{ Абзац п'ятнадцятий частини першої статті 16 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

розглядати справи та накладати адміністративні стягнення на осіб, винних у порушенні законодавства про захист рослин, а саме:

Головний державний фітосанітарний інспектор України та його заступники: { Абзац сімнадцятий частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

на громадян - до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

на посадових осіб - до дев'яноста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

головні державні фітосанітарні інспектори Автономної Республіки Крим, областей та їх заступники: { Абзац двадцятий частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

на громадян - до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

на посадових осіб - до дев'яноста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

головні державні фітосанітарні інспектори районів: { Абзац двадцять третій частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

на громадян - до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

на посадових осіб - до сімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Сплата штрафу не звільняє винних від відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок невиконання заходів щодо захисту рослин. { *Стаття 16 із змінами, внесеними згідно із Законом N 141-V ([141-16](#)) від 14.09.2006; в редакції Закону N 3042-VI ([3042-17](#)) від 17.02.2011*

{ Статтю 16-1 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

{ Статтю 16-2 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

Стаття 17. Обов'язки Головного державного фітосанітарного інспектора України, головних державних фітосанітарних інспекторів та державних фітосанітарних інспекторів

{ Назва статті 17 в редакції Закону N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

Головний державний фітосанітарний інспектор України, головні державні фітосанітарні інспектори та державні фітосанітарні інспектори зобов'язані: { Абзац перший статті 17 в редакції Закону N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

{ Абзац другий статті 17 виключено на підставі Закону N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

прогнозувати розвиток і поширення шкідливих організмів;

своєчасно інформувати органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, а також підприємства, установи, організації усіх форм власності та громадян, діяльність яких пов'язана з користуванням землею, лісом, водними об'єктами, вирощуванням, реалізацією, переробкою, зберіганням і використанням рослин та продукції рослинного походження, про фітосанітарний стан, строки та методи проведення захисних заходів;

здійснювати контроль за виконанням загальнодержавних, міждержавних, регіональних цільових програм захисту рослин;

впроваджувати безпечні для здоров'я людини та охорони довкілля інтегровані та інші системи захисту рослин;

визначати обставини, межі території, час введення особливого режиму захисту рослин та заходи щодо локалізації і ліквідації особливо небезпечних шкідливих організмів, а також залучати в установленому законодавством порядку для цих цілей ресурси держави, а також ресурси підприємств, установ, організацій усіх форм власності та громадян з попереднім відшкодуванням їм понесених ними витрат;

вносити упродовж однієї доби до відповідного органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування подання про запровадження особливого режиму та відповідних заходів захисту рослин;

в межах компетенції вести баланс потреб у засобах захисту рослин за асортиментом і обсягами їх виробництва в Україні та закупівлі за імпортом. { Абзац дев'ятий статті 17 в редакції Закону N 3042-VI ([3042-17](#)) від 17.02.2011; із змінами, внесеними згідно із Законом N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

{ Абзац десятий статті 17 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

{ Абзац одинадцятий статті 17 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

Стаття 18. Права та обов'язки підприємств, установ, організацій та громадян у сфері захисту рослин

Підприємства, установи, організації усіх форм власності та громадяни у сфері захисту рослин мають право:

отримувати в установленому порядку повну та достовірну інформацію про появу, поширення, розвиток шкідливих організмів та їх шкодочинність;

брати участь у розробці та обговоренні проектів цільових програм захисту рослин, вносити пропозиції з цих питань до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин;

на відшкодування збитків, завданих їм внаслідок порушення законодавства про захист рослин.

Підприємства, установи, організації усіх форм власності та громадяни зобов'язані у сфері захисту рослин:

проводити систематичні обстеження угідь, посівів, насаджень, продукції рослинного походження, сховищ тощо і в разі виявлення поширення шкідливих організмів інформувати про це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин;

додержувати технології вирощування рослин сільськогосподарського та іншого призначення;

допускати до робіт, пов'язаних із транспортуванням, зберіганням, застосуванням засобів захисту рослин, їх торгівлею, лише осіб, які пройшли згідно з цим Законом спеціальну підготовку та мають на те відповідне посвідчення і допуск, що видаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин, щороку; { Частина другу статті 18 доповнено абзацом згідно із Законом N 1628-IV ([1628-15](#)) від 18.03.2004; із змінами, внесеними згідно із Законом N 3042-VI ([3042-17](#)) від 17.02.2011 }

{ Абзац п'ятий частини другої статті 18 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

{ Абзац шостий частини другої статті 18 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

{ Абзац сьомий частини другої статті 18 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

своєчасно проводити комплекс профілактичних і винищувальних заходів щодо боротьби з шкідниками, хворобами і бур'янами;

виконувати регламенти зберігання, транспортування та застосування засобів захисту рослин;

використовувати відповідну техніку, обладнання та засоби громадської і особистої безпеки;

відшкодовувати підприємствам, установам, організаціям усіх форм власності та громадянам завдані їм збитки в установленому законодавством порядку;

сприяти державним фітосанітарним інспекторам у виконанні покладених на них обов'язків. { Абзац дванадцятий частини другої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

Стаття 19. Гарантії діяльності посадових осіб, які здійснюють державний контроль у сфері захисту рослин

Головний державний фітосанітарний інспектор України, головні державні фітосанітарні інспектори, державні фітосанітарні інспектори у своїй діяльності незалежні і керуються Конституцією України ([254к/96-ВР](#)), цим Законом, іншими актами законодавства. { Частина перша статті 19 в редакції Закону N 1628-IV ([1628-15](#)) від 18.03.2004; із змінами,

внесеними згідно із Законом N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

Рішення державного фітосанітарного інспектора, прийняте у межах його повноважень, є обов'язковим до виконання.

{ Частина друга статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

Образа особи, яка здійснює державний контроль у сфері захисту рослин, а також опір, погрози, насильство та інші дії, що перешкоджають виконанню покладених на неї обов'язків, тягнуть за собою відповідальність, встановлену законом.

Майнова шкода, завдана особі, яка здійснює державний контроль у сфері захисту рослин, у зв'язку з виконанням нею службових обов'язків, компенсується у повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України з наступним стягненням цієї суми з винних осіб.

Використання спеціалістів із захисту рослин для виконання робіт, не пов'язаних із захистом рослин, забороняється, якщо інше не передбачено законами України.

Будь-які вказівки посадових осіб не можуть бути підставою для незаконних дій або бездіяльності спеціалістів із захисту рослин.

Стаття 20. Соціальний і правовий захист спеціалістів із захисту рослин

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації усіх форм власності забезпечують спеціалістам із захисту рослин належні виробничі та житлові умови, а також медичне і транспортне обслуговування.

Спеціалісти із захисту рослин підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

{ Частина друга статті 20 в редакції Закону N 77-VIII ([77-19](#)) від 28.12.2014 }

{ Частина третю статті 20 виключено на підставі Закону N 77-VIII ([77-19](#)) від 28.12.2014 }

Спеціалістам із захисту рослин, які проживають і працюють за спеціальністю у сільській місцевості, селищах міського типу, відповідно до законодавства надається право на безплатне користування житлом, опаленням та освітленням, пільгове кредитування на обзаведення господарством, на будівництво індивідуальних жилих будинків, придбання худоби. Це право зберігається за спеціалістами із захисту рослин - пенсіонерами, які працювали у сфері захисту рослин у сільській місцевості і проживають там.

Пільги на безплатне користування житлом з опаленням та освітленням, передбачені частиною четвертою цієї статті, надаються за умови, якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

{ Статтю 20 доповнено частиною згідно із Законом N 107-VI ([107-17](#)) від 28.12.2007 - зміну визнано неконституційною згідно з Рішенням Конституційного Суду N 10-рп/2008 ([v010p710-08](#)) від 22.05.2008; частина п'ята статті 20 в редакції Законів N 1166-VII

([1166-18](#)) від 27.03.2014, N 76-VIII ([76-19](#)) від 28.12.2014 }

Спеціалісти із захисту рослин для виконання службових обов'язків забезпечуються службовими транспортними засобами. У разі використання ними особистого автомобільного транспорту в службових цілях їм виплачується грошова компенсація у встановлених розмірах.

Моральне та матеріальне заохочення, надбавки до заробітної плати за шкідливі умови праці, надурочні роботи спеціалістів із захисту рослин здійснюються відповідно до законодавства.

Розділ III **ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ** **РОСЛИН. ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ, РОЗГЛЯД СПОРІВ** **У СФЕРІ ЗАХИСТУ РОСЛИН**

Стаття 21. Відповідальність за порушення законодавства про захист рослин

Порушення законодавства про захист рослин тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно із законом.

Відповідальність за порушення законодавства про захист рослин несуть особи, винні у:

поширенні шкідливих організмів внаслідок порушення технології вирощування або зберігання рослин сільськогосподарського та іншого призначення;

поширенні шкідливих організмів внаслідок несвоєчасного проведення комплексу профілактичних і винищувальних заходів щодо боротьби зі шкідниками, хворобами і бур'янами;

екологічно необґрунтованому здійсненні захисту рослин;
недотриманні вимог нормативно-правових актів з питань захисту рослин, що призвело або може призвести до пошкодження, погіршення стану рослин та якості продукції рослинного походження, а також забруднення довкілля;

неповідомленні (приховуванні) або наданні неправдивої інформації про загрозу посівам, деревним насадженням, іншій рослинності відкритого та закритого ґрунту, а також продукції рослинного походження від шкідливих організмів;

ввезенні на територію України, реалізації та застосуванні засобів захисту рослин, речовин і сировини для їх виготовлення, що не пройшли державних випробувань і реєстрації, а також у торгівлі засобами захисту рослин, термін придатності яких закінчився;

недотриманні правил торгівлі засобами захисту рослин;

ухиленні від пред'явлення або непред'явленні засобів захисту рослин, сільськогосподарської продукції та сировини рослинного походження для проведення їх огляду; { Абзац дев'ятий частини другої статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

{ Абзац десятий частини другої статті 21 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

{ Абзац одинадцятий частини другої статті 21 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

непроходженні спеціальної підготовки та неотриманні відповідного допуску та посвідчення на право проведення робіт, пов'язаних з транспортуванням, зберіганням, застосуванням та торгівлею засобами захисту рослин;

порушенні регламентів зберігання, транспортування, застосування та торгівлі засобами захисту рослин;

{ Абзац чотирнадцятий частини другої статті 21 виключено на підставі Закону N 1193-VII ([1193-18](#)) від 09.04.2014 }

невиконанні законних вимог посадових осіб, які здійснюють державний контроль за додержанням законодавства про захист рослин.

Законами України може бути встановлено відповідальність і за інші види порушень у сфері захисту рослин.

{ Стаття 21 в редакції Закону N 3042-VI ([3042-17](#)) від 17.02.2011 }

Стаття 22. Відшкодування збитків, завданих внаслідок порушення законодавства про захист рослин

Підприємства, установи, організації усіх форм власності та громадяни, які своїми діями або бездіяльністю сприяли поширенню шкідливих організмів, відшкодовують завдані збитки відповідно до законодавства України.

Стаття 23. Розгляд спорів з питань захисту рослин

Спори, що виникають у сфері захисту рослин, вирішуються судом у встановленому законодавством порядку.

Розділ IV

НАУКОВЕ, ФІНАНСОВЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ЗАХИСТУ РОСЛИН

Стаття 24. Професійна діяльність у сфері захисту рослин

Професійною діяльністю у сфері захисту рослин можуть займатися громадяни, які мають вищу освіту відповідного рівня і професійного спрямування.

На підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності роботи, пов'язані із захистом рослин, проводяться працівниками, які пройшли відповідну підготовку з технології захисту рослин, і тільки під безпосереднім керівництвом спеціалістів із захисту рослин.

Громадяни, яким земельні ділянки належать на праві власності або праві користування і які займаються вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин і насаджень, мають бути обізнані із засобами захисту рослин і технологією їх застосування. Центральний орган

виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин, повинен сприяти їм у цьому.

{ Частина третя статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

Стаття 25. Підготовка кадрів, підвищення кваліфікації, перепідготовка та атестація спеціалістів із захисту рослин

Підготовка спеціалістів із захисту рослин здійснюється на факультетах захисту рослин у вищих сільськогосподарських навчальних закладах.

Післядипломне навчання спеціалістів із захисту рослин здійснюється на факультетах захисту рослин, курсах підвищення кваліфікації у вищих навчальних закладах, навчальних комбінатах (центрах), школах та на спеціалізованих курсах.

Періодичність підвищення кваліфікації - не рідше одного разу на 5 років.

Підготовка і перепідготовка, підвищення кваліфікації кадрів масових професій, підприємств, установ та організацій усіх форм власності, фермерських господарств, які проводять роботи, пов'язані із захистом рослин, здійснюються у навчальних комбінатах (центрах), на спеціалізованих курсах.

{ Частина четверта статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законами N 141-V ([141-16](#)) від 14.09.2006, N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

Плата за навчання спеціалістів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, а спеціалістів сільськогосподарських підприємств, установ і організацій, незалежно від форм власності, фермерських господарств та тих, які працюють на підприємницьких засадах, - за рахунок коштів цих підприємств, установ, організацій і господарств або ж за рахунок власних коштів.

{ Частина п'ята статті 25 в редакції Закону N 1628-IV ([1628-15](#)) від 18.03.2004 }

Спеціалісти центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин, підлягають атестації у встановленому законодавством порядку. За результатами атестації визначаються відповідність працівника займаній посаді, рівень його кваліфікації, категорія, а також встановлюється посадовий оклад згідно з законодавством України.

Стаття 26. Наукове забезпечення захисту рослин

Наукове забезпечення захисту рослин здійснюється Національною академією наук України, Національною академією аграрних наук України, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин, через мережу наукових і науково-дослідних установ та організацій.

{ Стаття 26 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI ([5462-17](#)) від 16.10.2012 }

Стаття 27. Фінансування заходів щодо захисту рослин

Фінансування заходів щодо захисту рослин здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів підприємств, установ, організацій усіх форм власності, громадян

та інших не заборонених законами України джерел.

Фінансування розроблення та виконання загальнодержавних, міждержавних, регіональних цільових програм захисту рослин, запобіжні заходи щодо поширення, локалізації та ліквідації карантинних і особливо небезпечних шкідливих організмів, а також контрольні обстеження сільськогосподарських угідь здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України, а також за рахунок коштів підприємств, установ, організацій усіх форм власності та громадян.

Стаття 28. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин

Фінансування та матеріально-технічне забезпечення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту рослин, здійснюється за рахунок коштів загального та спеціального фондів Державного бюджету України.

{ Частина другу статті 28 виключено на підставі Закону N 191-VIII ([191-19](#)) від 12.02.2015 }

(Стаття 28 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1628-IV ([1628-15](#)) від 18.03.2004)

Стаття 29. Міжнародне співробітництво у сфері захисту рослин

Україна бере участь у міжнародному співробітництві у сфері захисту рослин на основі багатосторонніх та двосторонніх угод.

Участь України у міжнародному співробітництві у сфері захисту рослин здійснюється в порядку, встановленому законодавством України, шляхом:

проведення спільних наукових досліджень;

розроблення і реалізації міжнародних програм із захисту рослин;

здійснення взаємного обміну інформацією у сфері захисту рослин, вивчення міжнародного досвіду;

проведення та участі у міжнародних конференціях, конгресах, симпозіумах, виставках тощо.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору.

Розділ V **ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ**

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.
2. Кабінету Міністрів України до 1 лютого 1999 року:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із Законом України "Про захист рослин";

привести у відповідність з цим Законом свої нормативно-правові акти;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України їхніх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 14 жовтня 1998 року

№ 180-XIV